

Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2011 година

Количеството на преработеното през 2011 година мляко намалява с 3.6% в сравнение с 2010 година. От влязлото в предприятията 563 млн. литра мляко, 94.7% е краве, 4.0% – овче и 1.3% – козе и биволско. Намаление спрямо 2010 г. има при преработеното количество овче мляко (-22.4%), козето мляко се увеличава със 6.7%, а биволското – със 7.7%. Преработеното краве мляко намалява със 2.7% (Табл. 3).

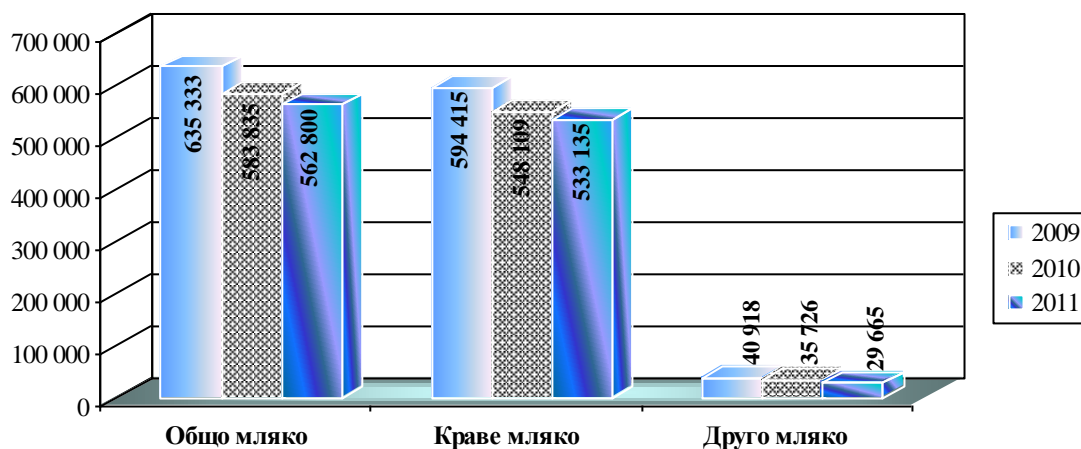
Количеството на произведените сирена през 2011 г. се намалява спрямо 2010 г. с 0.5%. При сирената от биволско и смесено мляко се наблюдава спад с 0.2%, а сиренето от козе мляко нараства с 8.4%. През 2011 г. производството на бяло саламурено сирене се увеличава с 3.2%, а количеството на кашкавала намалява с 2.2% спрямо 2010 г. Увеличение има при произведеното пакетирано прясно мляко (+8.6%), а при натуралното кисело мляко се отбелязва спад от 12.4% (Табл. 7).

Получените резултати от статистическото изследване на млекопреработвателната промишленост, са в пряка зависимост от динамиката на процесите в селското стопанство, млечното животновъдство и хранителната промишленост както в България, така и в Европейския съюз. Данните от изследването на преработката на мляко и производството на млечни продукти са част от цялостната макрорамка на икономическите процеси на

национално и общностно равнище в сектора. Статистическото наблюдение "Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2011 година" обхваща 218 предприятия, като в статистическия въпросник са включени въпроси за количеството постъпило мляко за преработка по видове и количеството произведени продукти по групи през 2011 година, за структурата на предприятията и реализацията на продукцията.

Графика 1

Количества преработено мляко в България (хил. литри)

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Дейност на млекопреработвателните предприятия в България"

Броят на млекопреработвателните предприятия през 2011 година намалява с 1.4%. Едноличните търговци намаляват с 6.4%, а

преработеното от тях мляко (36.2 млн. литра) намалява с 36.2% спрямо 2010 година и заема 6.8% от общо преработеното мляко (Табл. 1).

Таблица 1

Юридически статут на млекопреработвателните предприятия през 2011 г.

Юридически статут	Предприятия		Дял от количеството преработено мляко
	Брой	Изменение 2011/2010	
Еднолични търговци	44	-6.4%	6.8%
Търговски дружества, регистрирани по ТЗ	158	-3.1%	91.0%
Други	16	45.5%	2.2%
Общо:	218	-1.4%	100%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкета "Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2011 г."

Таблица 2

Декларираните количества преработено мляко през 2009, 2010 и 2011 г.

Вид на млякото	2009 г.		2010 г.		2011 г.		Изменение 2011/2010 (%)
	Количество	Дял от преработеното мляко	Количество	Дял от преработеното мляко	Количество	Дял от преработеното мляко	
	(хил. литри)	(%)	(хил. литри)	(%)	(хил. литри)	(%)	
Краве	594 415	93.6%	548 109	93.9%	533 135	94.7%	-2.7
Овче	32 477	5.1%	29 163	5.0%	22 642	4.0%	-22.4
Козе	6 335	1.0%	4 502	0.8%	4 803	0.9%	6.7
Биволско и смес	2 106	0.3%	2 061	0.3%	2 220	0.4%	7.7
Общо:	635 333	100%	583 835	100%	562 800	100%	-3.6

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Дейност на млекопреработвателните предприятия в България"

Таблица 3

Производство и реализация на мляко през 2011 г. (хил. литри)

Вид реализация	Общо мляко	в т.ч. краве
	Преработено в предприятията	562 800
Директни продажби, собствена консумация и друга употреба в стопанствата	684 911	559 898
Общо добито мляко:	1 247 711	1 093 033

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика"

Във всички райони на България се наблюдава намаляване на постъпилото в предприятията сурово мляко за преработка. (Табл. 4).

В Южния централен район е събрано и преработено най-голямо количество мляко и съответно са произведени най-много основни млечни продукти (Табл. 6). Производството на прясно пакетирано мляко за пиене се увеличава със 8.6%. Производството на сметана през 2011 г. се намалява с 5.0% спрямо предходната година. Общото производство на сирена намалява с 0.5%, като ръст се наблюдава единствено при производството на сирене от козе мляко – с 8.4% (Табл. 5). При сирена, съдържащи растителни мазнини, се установява тенденция към увеличение на произведените

През 2011 г. търговските дружества намаляват спрямо предходната година, но преработеното от тях мляко нараства с 1.4% до 512 млн. литра, което е 91.0% от общо преработеното мляко през 2011 г. Предприятията с друг юридически статут (кооперации и други) са 16 и в тях се преработва 2.2% от млякото (12.5 млн. литра).

През 2011 г. е преработено 3.6% по-малко мляко спрямо 2010 г. Общото количество мляко, което не е постъпило в млекопреработвателните предприятия (директни продажби, собствена консумация и т.н.) се запазва на приблизително същите нива в сравнение с 2010 година.

Таблица 4

Преработено мляко по райони (NUTS2) през 2010 и 2011 г. (хил. литри)

Район	2010 г.		2011 г.		Изменение 2011/2010
	Общо мляко	в т.ч. краве	Общо мляко	в т.ч. краве	
Северозападен	59 926	55 808	53 661	49 849	-10.5%
Северен централен	106 651	103 486	105 717	102 666	-0.9%
Североизточен	77 580	71 518	74 166	68 317	-4.4%
Югоизточен	122 967	115 737	120 775	117 246	-1.8%
Югозападен	65 533	64 044	61 471	60 266	-6.2%
Южен централен	151 178	137 515	147 010	134 791	-2.8%
България	583 835	548 108	562 800	533 135	-3.6%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика"

количества (+18.2 %) за 2011 година или общо 16 166 тона (36.5 % от общото производство на бяло саламурено сирене). Пресните сирена и изварата намаляват с 10.8% (Табл. 7). Общото производство на кашкавал запазва относително близки стойности в последните години (Графика 2). Топените сирена намаляват с 10.7 % спрямо 2010 година. През 2011 година са произведени общо 3 416 хиляди килограма други продукти от мляко, извън разглежданите в публикацията.

Таблица 5

Производство на млечни продукти в България през 2010 и 2011 г. и брой на производителите, осъществявали производство през 2011 г.

Крайни продукти, предназначени за консумация	Производство 2010 г.		Производство 2011 г.			Изменение 2011/2010
	Количество	Количество	Дял на всеки продукт от групата продукти	Брой производители	Средно производство	
Течни пакетиран млека (хил. литри)	60 143	65 298	100%	55	1 187	8.6%
Пакетирана сметана – прясна или заквасена (тона)	2 595	2 465	100%	18	137	-5.0%
Заквасено мляко - подсладено или неподсладено (тона)						
От краве мляко	134 182	117 784	99.8%	101	1 166	-12.2%
От овче или смесено мляко	366	133	0.1%	11	12	-63.7%
От биволско мляко	122	110	0.1%	4	28	-9.8%
Общо:	134 671	118 027	100%	103	1 146	-12.4%
Ароматизирани заквасени млека (с или без плодове) и млечни десерти (тона)	25 732	13 702	100%	18	761	-46.8%
От краве мляко	60 167	59 931	87.4%	175	343	-0.4%
От овче мляко	6 485	6 311	9.2%	46	137	-2.7%
Сирена (тона)						
От козе мляко	490	531	0.8%	15	35	8.4%
От биволско и смесено мляко	1 792	1 789	2.6%	24	74	-0.2%
Общо:	68 934	68 562	100%	180	381	-0.5%
Топени и пушени сирена (тона)	1 155	1 031	100%	20	52	-10.7%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика" - анкети "Дейност на млекопреработвателните предприятия в България"

Производството на ароматизирани заквасени млека и млечни десерти намалява с 46.8% през 2011 година. При натуралното заквасено мляко се наблюдава спад с 12.4%. Съществено е намалението на заквасените млека от овче и смесено мляко – 63.7%. Сирената от краве мляко намаляват с 0.4%, от овче – с 2.7%, а от биволско и смесено мляко – с 0.2%. Увеличава се производството на сирене от козе мляко (8.4%). В

сравнение с предходната година са произведени с 8.6% повече пресни пакетиран млека. Нараства производството на млечни мазнини (4.3%). Слаб ръст от 1.9% се наблюдава при производството на кашкавал от краве мляко (Табл. 7). В сравнение с 2010 година, производството на кашкавал от овче мляко намалява с 36.9 %. Кашкавалът от други млека (биволско и смес) намалява с 47.6%.

Таблица 6

Производство на основни млечни продукти по статистически райони (NUTS2) през 2011 г.

Продукти	Северозападен район	Северен централен район	Североизточен район	Югоизточен район	Югозападен район	Южен централен район	България
Прясно пакетирано мляко за пиене (хил. литри)	942	2 029	19 146	3 016	15933	24 232	65 298
Натурално кисело мляко (тона)	9 934	18 249	15984	15 963	22963	34 934	118 027
Бяло саламурено сирене (тона)	2 828	18 841	7 917	2 838	935	10 904	44 263
Кашкавал (тона)	2 981	2 672	1038	7 602	728	4 486	19 507

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкета "Дейност на млекопреработвателните предприятия в България през 2011 г."

Анкетата е реализирана от експертите по агростатистика от областните дирекции "Земеделие" към МЗХ. В зависимост от случая, те са попълнили въпросниците след едно или няколко посещения във всяко предприятие.

Целта на анкетата е да се определи броят на работещите млекопреработвателни предприятия в България през 2011 г. и да се изследва дейността им и настъпилите изменения в сектора спрямо 2010 г.

Списъкът на предприятията за анкетиране е съставен от отдел "Агростатистика" при МЗХ, като са използвани различни източници – проведени анкети за дейността на млекопреработвателните предприятия през последните години, регистър на БАБХ, както и общински и областни административни източници. В периода 15 март – 15 април 2012 г. са интервюирани 218 предприятия, регистрирани с млекопреработвателна дейност през 2011 г.

Въпросникът за анкетата се състои от 4 страници и обхваща следните основни теми: административна информация за предприятието, юридически статут, регистрационен номер, снабдяване на предприятието с мляко за преработка и с междинни продукти и количества произведени крайни продукти в зависимост от вида на преработеното мляко.

Използваната методология за провеждане на анкетата, както и списъкът на млечните продукти, включени във въпросника, са съобразени с Наредбата за статистическите изследвания, провеждани в свиневъдството, говедовъдството, биволовъдството, овцевъдството, козевъдството и в производството на месо, мляко и млечни продукти, приета с ПМС № 301 от 6.11.2006 г., обн., ДВ, бр. 93 от 17.11.2006 г., Директива 96/16/ЕО и Решение 97/80/ЕО, което прави получените резултати съпоставими с тези на другите страни членки на ЕС.

Таблица 7

Крайни продукти, предназначени за консумация	Производство 2010 г.		Производство 2011 г.		Изменение 2011/2010
	Количество	Количество	Дял на всеки продукт в групата продукти		
Пакетирано пряно мляко (хил. литри)	Пълномаслено	20 719	19 404	29.7%	-6.3%
	Полумаслено	34 112	41 049	62.9%	20.3%
	Обезмаслено	5 312	4 845	7.4%	-8.8%
	Общо:	60 143	65 298	100%	8.6%
Сметана (тона)	Общо:	2 595	2 465	100%	-5.0%
Натурално кисело мляко (тона)	Пълномаслено или полумаслено	123 243	108 652	92.1%	-11.8%
	Обезмаслено	4 850	2 823	2.4%	-41.8%
	За пиене	6 578	6 552	5.5%	-0.4%
	Общо:	134 670	118 027	100%	-12.4%
Млечни мазнини (тона)	Общо:	1 083	1 130	100%	4.30%
Бяло саламурено сирене (тона)	От краве мляко	36 567	37 425	84.6%	2.3%
	в т.ч. с растителна мазнина	13 680	16 166	36.5%	18.2%
	От овче мляко	4 188	4 675	10.5%	11.6%
	От други млека	2 129	2 163	4.9%	1.6%
	Общо:	42 884	44 263	100%	3.2%
Кашкавал (тона)	От краве мляко	17 852	18 193	93.3%	1.9%
	От овче мляко	1 977	1 248	6.4%	-36.9%
	От други млека	126	66	0.3%	-47.6%
	Общо:	19 946	19 507	100%	-2.2%
Пресни сирена (вкл. извара) (тона)	Общо:	4 558	4 070	100%	-10.7%
Топени и пушени сирена (тона)	Общо:	1 155	1 031	100.0%	-10.7%

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Дейност на млекопреработвателните предприятия в България"

Графика 2

Източник: МЗХ, отдел "Агростатистика", анкети "Дейност на млекопреработвателните предприятия в България"

Статистическа тайна

За да се гарантира тайната на индивидуалните данни, събрани от експертите по агростатистика от областните дирекции "Земеделие" към МЗХ, някои от получените данни не се публикуват или се включват в обобщаваща позиция. Става въпрос за млечни продукти или за преработено мляко в следните случаи:

- Има по-малко от три мандри в разглежданата категория;
- Една от мандрите в разглежданата категория обхваща повече от 85% от дейността в тази категория.

Районите, цитирани в публикацията, са в съответствие с изискванията на общата класификация на териториалните единици за статистически цели, прилагана в Европейския съюз (NUTS2), съгласно Регламент (ЕО) №176/2008. Районите, които образуват ниво 2 (NUTS2), са както следва: **Северозападен** – Видин, Враца, Монтана, Ловеч и Плевен; **Северен централен** – Велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра; **Североизточен** – Варна, Добрич, Търговище и Шумен; **Югоизточен** – Бургас, Сливен, Ямбол и Стара Загора; **Югозападен** – Благоевград, Кюстендил, Перник, София-град и София област; **Южен централен** – Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Смолян и Хасково.

Публикацията е приключена редакционно на 12 юни 2012 г.

Отговорник на публикацията: Диана Атанасова

Редакция: МЗХ, отдел "Агростатистика"

Композиция и печат: МЗХ, отдел "Агростатистика"

За повече информация: МЗХ, отдел "Агростатистика"

Тел. 02/985 11 848; 02/985 11 220; факс: 02/980 82 94;

E-mail: agrostat@mzh.government.bg

Интернет страница на МЗХ-[http:// www.mzh.government.bg](http://www.mzh.government.bg)